

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های خبری

گزارش پژوهشی؛

موضوع:

" نقد و بررسی درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ "

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

- وب‌سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: فاطمه حسینی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

- نکات برجسته ۲
- مقدمه ۳
- مقایسه اجزاء درآمدهای مالیاتی در قانون بودجه ۹۸ و لایحه بودجه ۹۹ ۳
- حذف معافیت‌های مالیاتی از لایحه بودجه ۹۹ ۵
- ابهامات و ایرادات درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ از منظر کارشناسان ۷
- جمع‌بندی ۹

□ نکات برجسته

- ❖ محل افزایش درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ شفاف نیست و دارای ابهام است.
- ❖ در میان بندهای درآمدهای مالیاتی لایحه بودجه ۹۹، مالیات بر ثروت نسبت به بیشترین سهم را از افزایش درآمدهای مالیاتی نسبت به سال گذشته دارد.
- ❖ مالیات بر واردات در لایحه بودجه ۹۹ با کاهش ۳۸ درصدی نسبت به سال گذشته مواجه شده است.
- ❖ در میان اجزاء درآمدهای مالیاتی بیشترین سهم مربوط به افزایش مالیات نقل و انتقال سهام با رقم ۱۸۳ درصد است.
- ❖ از هر بند حذف معافیت‌های مالیاتی که در لایحه بودجه سال ۹۹ کنار گذاشته شده است، حدود ۲ تا ۳ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی قابل وصول بود.
- ❖ با توجه به شرایط اقتصادی کشور و لزوم قطع وابستگی بودجه به نفت، تقویت درآمدهای مالیاتی یکی از ابزارها و راهکارهای اصلی در مدیریت بودجه‌ای کشور برشمرده می‌شود که لازمه آن توجه به سه مسئله اصلی شامل جلوگیری از فرار مالیاتی، ساماندهی معافیت‌های مالیاتی و گسترش پایه‌های مالیاتی جدید می‌باشد.

□ مقدمه

مالیات، یکی از اجزاء اصلی نظام بودجه‌ریزی و مهم‌ترین ابزار درآمدزایی پایدار برای دولت‌ها محسوب می‌شود و نقش مؤثری در رشد و توسعه اقتصادی کشورها دارد، با این حال به دلیل وجود منابع نفتی در کشور و اتکاء نظام بودجه‌ریزی به درآمدهای حاصل از فروش نفت خام، اهمیت و ضرورت درآمدهای مالیاتی به عنوان مهم‌ترین منبع درآمدزایی پایدار سال‌ها مورد غفلت واقع شده است و اگرچه، تحریم‌های یک جانبه و چندجانبه بین‌المللی علیه کشورمان و تشدید آنها طی سال‌های اخیر، ضرورت توجه به درآمدهای مالیاتی و قطع وابستگی درآمدهای نفتی را در بودجه بارها به مسئولان گوشزد کرده است، اما همچنان درآمدهای نفتی نقش اساسی در تأمین منابع بودجه‌ای کشور دارد و ساختار نظام مالیاتی پاسخگوی مدیریت هزینه‌ها در کشور نمی‌باشد. نگاهی به احکام بودجه‌ای سال‌های گذشته و همچنین، لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نیز گواهی بر این مدعاست که علی‌رغم، وعده‌های مختلفی که برای اصلاح ساختار نظام مالیاتی و استفاده از ظرفیت آن در تأمین منابع بودجه داده شده بود، اما همچنان نظام مالیاتی با ساختار معیوب گذشته در حال فعالیت است که این امر تحقق درآمدهای پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال آینده را با تردید مواجه می‌کند. همچنین، با توجه به شرایط تحریمی حاکم بر کشور، عدم تحقق درآمدهای نفتی و افزایش درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده در لایحه بودجه ۱۳۹۹ بدون توجه به اصلاح ساختار نظام مالیاتی در کشور، منجر به کسری شدید بودجه و بروز اثرات تورمی آن در جامعه می‌شود. نظر به اهمیت این موضوع، گروه اقتصاد اداره پژوهش‌های خبری در ادامه بحث و بررسی پیرامون لایحه بودجه ۱۳۹۹، ضمن مقایسه تغییرات اجزاء درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ نسبت به قانون بودجه ۹۸، به ارائه حذفیات احکام مالیاتی لایحه نهایی بودجه نسبت به پیش‌نویس آن و همچنین نظرات کارشناسی پیرامون ایرادها و مشکلات درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال می‌پردازد.

□ مقایسه اجزاء درآمدهای مالیاتی در قانون بودجه ۹۸ و لایحه بودجه ۹۹

یکی از راه‌های درآمدزایی پایدار در نظام بودجه‌ریزی، بحث تقویت درآمدهای مالیاتی با استفاده از ابزارها و روش‌های مختلف است که در بسیاری از کشورها مورد توجه قرار گرفته و پایه و اساس منابع بودجه‌ای را تشکیل می‌دهد. در کشور ما نیز هر ساله با نزدیک شدن به فصل بودجه‌ریزی، افزایش درآمدهای مالیاتی به عنوان یکی از محورهای مهم برای جبران کسری بودجه دولت و همچنین، اصلاح ساختار درآمدی بودجه از سوی مسئولان و کارشناسان مختلف مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا، سازمان برنامه و بودجه پس از تأکیدات مکرر مقام رهبری مبنی بر اصلاح ساختار نظام بودجه‌ریزی در کشور، طرح اصلاحات ساختاری بودجه را ارائه کرد که درآمدزایی پایدار به عنوان یکی از محورهای اساسی در این راستا عنوان شده است و کاهش معافیت‌ها و افزایش پایه و پوشش مالیاتی یکی از اجزاء اصلی آن را تشکیل می‌دهد. اما مقایسه اعداد و ارقام اجزاء درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۸، بیانگر آن است که برخلاف سیاست‌های تعریف شده این سازمان برای درآمدزایی پایدار از محل درآمدهای مالیاتی، تغییری در کاهش معافیت‌ها و یا تعریف پایه‌های مالیاتی جدید برای افزایش درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ در نظر گرفته نشده و تغییرات تنها محدود به اعداد و ارقام شده است. در

حالیکه، کارشناسان و صاحب نظران اقتصادی بارها تأکید کرده‌اند که بدون تغییر در ابزارها و روش‌های مالیات‌ستانی، امکان تحقق درآمدهای مالیاتی جدید متناسب با نیاز کشور فراهم نیست.

مقایسه بندها و اجزاء درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۳۹۹ و قانون بودجه ۱۳۹۸

درصد تغییر ^۲	لایحه بودجه ۹۹ (میلیون ریال)	قانون بودجه ۹۸ (میلیون ریال)	عنوان
۱۳	۶۱,۹۸۲,۷۲۶,۰۷۸	۵۱,۷۶۱,۰۵۹,۹۸۰	درآمدهای مالیاتی ^۴
۷	۴۴۲,۲۶۹,۰۱۸	۴۱۲,۱۴۱,۴۱۴	بند اول: مالیات اشخاص حقوقی
۷	۵۷,۸۸۱,۳۳۱	۵۴,۲۴۴,۷۰۹	مالیات علی الحساب اشخاص حقوقی دولتی - وصول ماهانه یک دوازدهم رقم
-۱	۶۹,۴۲۳,۰۳۸	۷۰,۲۵۵,۲۸۹	مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی
۰	۱۶۶,۶۶۷	۱۶۶,۶۶۷	مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی
۲۷	۳۱۴,۷۹۷,۹۸۰	۲۴۷,۴۷۴,۷۴۷	مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی
-	۱	۱	مالیات شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آستان قدس رضوی
-	۱	۱	مالیات بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام
-	-	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	مالیات معوق اشخاص حقوقی غیردولتی
۳۰	۳۲۳,۴۱۹,۷۹۳	۲۴۹,۶۵۶,۵۶۶	بند دوم: مالیات بر درآمدها
۶	۷۳,۷۴۱,۷۶۸	۶۹,۶۹۶,۹۷۰	مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی
۳۱	۸۴,۰۳۶,۰۱۰	۶۴,۲۴۲,۴۲۴	مالیات کارکنان بخش خصوصی
۵۰	۱۴۹,۳۴۱,۰۰۴	۹۹,۴۹۴,۹۴۹	مالیات مشاغل
۰,۳	۱۶,۲۱۰,۱۰۱	۱۶,۱۶۱,۶۱۶	مالیات مستغلات
۵۰	۹۰,۹۰۹	۶۰,۶۰۶	مالیات‌های متفرقه درآمد
-	۱	۱	معافیت مالیاتی (جمعی - خروجی)
۶۸	۶۹,۴۶۰,۰۸۵	۴۱,۳۶۷,۶۷۷	بند سوم: مالیات بر ثروت
۰	۶,۹۶۹,۶۹۷	۶,۹۶۹,۶۹۷	مالیات بر ارث
۰	۵۴,۵۴۵	۵۴,۵۴۵	مالیات‌های اتفاقی
۳۷	۱۵,۹۳۰,۵۹۱	۱۱,۶۱۶,۱۶۲	مالیات نقل و انتقال سرقفلی
۱۸۳	۲۲,۸۷۱,۹۱۹	۸,۰۸۰,۸۰۸	مالیات نقل و انتقال سهام
۳۵	۱۲,۳۰۰,۰۰۰	۹,۰۹۰,۹۰۹	مالیات نقل و انتقال املاک
۱۰۳	۱۱,۳۳۳,۳۳۳	۵,۵۵۵,۵۵۶	حق تمبر و اوراق بهادار
-۳۸	۲۰۸,۷۰۰,۰۰۵	۳۳۵,۰۵۳,۰۰۱	بند چهارم: مالیات بر واردات
-۲۶	۲۰۴,۹۰۰,۰۰۰	۲۷۵,۶۵۲,۹۹۷	حقوق ورودی سایر کالاها (موضوع بند ب ماده ۱۵ آئین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی) ۱

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور (ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه)؛ سازمان برنامه و بودجه کشور

۲. لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور (ماده واحده و جداول کلان منابع و مصارف بودجه)؛ سازمان برنامه و بودجه کشور

۳. اعداد گرد شده است.

۴. رقم مالیاتی در این بخش شامل مجموع درآمدهای مالیاتی عمومی و اختصاصی می‌شود.

۵. با احتساب درآمدهای گمرکی

۶. با احتساب درآمدهای گمرکی

-	۱	۵۶,۰۰۰,۰۰۰	حقوق ورودی خودرو
-	۱	۱	حقوق ورودی دستگاه‌های اجرایی (جمعی - خرجی) ۱
۱۲	۳,۸۰۰,۰۰۰	۳,۴۰۰,۰۰۰	یک درصد عوارض بر واردات
-	۱	۱	ثبت معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی به نرخ صفر (جمعی - خرجی) ۱
-	۱	۱	حقوق ورودی موضوع ماده ۲ قانون مدیریت حمل و نقل سوخت (جمعی - خرجی) ۱
-	۱	۱	استرداد حقوق ورودی کالاهای وارداتی موضوع بند ب تبصره ۷
۳۰	۹۳۸,۸۷۷,۱۷۷	۷۲۲,۸۴۱,۳۲۲	بند پنجم: مالیات بر کالاها و خدمات
-۳	۵۷,۹۱۹,۱۹۲	۵۸,۰۸۰,۸۰۸	مالیات بر فروش فرآورده‌های نفتی - مالیات بر بنزین به میزان ۲۰ درصد قیمت مصوب فروش
-۸۰	۲۰,۲۰۲	۱۰۱,۰۱۰	دو درصد مالیات سایر کالاها (معوق)
۱۵	۱۶,۱۰۰,۰۰۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور
-۴۱	۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۳,۶۰۰,۴۱۴	مالیات موضوع تبصره ۳ ماده ۶ قانون تجمیع عوارض و درآمد موضوع تبصره ۱ ماده ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده
۲۸	۸,۰۸۷,۱۲۱	۶,۳۱۳,۱۳۱	مالیات بر فروش سیگار - براساس لازم‌الاجرا نبودن قانون ممنوعیت ورود برخی از کالاهای غیرضرور مصوب ۱۳۷۴/۶/۲۲ و مجاز بودن تأمین کسری سیگار از طریق واردات
۶۸	۱۳,۲۳۶,۳۶۴	۷,۸۷۸,۷۸۸	مالیات بر نقل و انتقالات اتومبیل
-۵۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۱۴۱,۴۱۴	مالیات شماره‌گذاری خودرو
۳۶	۶۶۳,۷۹۲,۹۲۹	۴۸۷,۴۵۹,۵۹۶	مالیات بر ارزش افزوده
۳۶	۱۳۲,۷۵۸,۵۸۶	۹۷,۴۹۱,۹۱۹	درآمد حاصل از یک درصد نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده (۳۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ۱(۲)
۳۶	۱۱,۹۴۸,۲۸۳	۸,۷۷۴,۲۴۲	۲۷ صدم درصد از ۳ درصد تعرفه مالیات بر ارزش افزوده شهرداری‌ها برای توسعه ورزش مدارس، ورزش همگانی، ورزش روستایی و عشایری، ورزش بانوان و زیرساخت‌های ورزشی به ویژه در حوزه معلولین و جانبازان
۳۳	۲۰,۰۱۴,۵۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	مالیات بر مصرف سیگار

جدول فوق نشان می‌دهد، در میان بندهای درآمدهای مالیاتی، مالیات بر ثروت نسبت به بیشترین سهم را از افزایش درآمدهای مالیاتی نسبت به سال گذشته دارد و در مقابل، مالیات بر واردات با کاهش ۳۸ درصدی نسبت به سال گذشته مواجه شده است. در میان اجزاء درآمدهای مالیاتی نیز بیشترین سهم مربوط به افزایش مالیات نقل و انتقال سهام با رقم ۱۸۳ درصد می‌باشد. همچنین مجموع درآمد مالیات بر ارزش افزوده در بند پنجم درآمدهای مالیاتی با رقمی بیش از ۸۱ هزار میلیارد تومان، بیشترین سهم را از درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه به خود اختصاص داده است.

□ حذف معافیت‌های مالیاتی از لایحه بودجه ۹۹

در حالی که در پیش‌نویس لایحه بودجه ۹۹، دولت اقدام به حذف برخی معافیت‌های مالیاتی به منظور ایجاد عدالت مالیاتی و افزایش درآمدهای مالیاتی در چارچوب اصلاح ساختار بودجه کرده بود، اما در لایحه بودجه ارائه شده به مجلس شورای اسلامی، خبری از حذف این معافیت‌ها نیست و با نظر هیئت وزیران، معافیت‌های مالیاتی همچون گذشته به قوت خود باقی مانده است.

این در حالی است که، «براساس نظر کارشناسان، از هر بند حذف معافیت‌های مالیاتی که در لایحه بودجه سال ۹۹ کنار گذاشته شد، حدود ۲ تا ۳ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی قابل وصول بود. در مجموع، از محل حذف این معافیت‌های مالیاتی حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان درآمد در بودجه سال آینده متصور بود که با استمرار معافیت‌های مالیاتی در لایحه بودجه، فرصت استفاده از این ظرفیت درآمدی برای کمک به منابع بودجه از بین رفت.

فهرست معافیت‌های مالیاتی که در پیش نویس لایحه بودجه ۹۹ آمده بود اما در لایحه بودجه نهایی حذف شده است، به شرح زیر می‌باشد:

۱- نرخ‌های موضوع ماده ۵۹ قانون مالیات‌های مستقیم برای نقل و انتقال قطعی املاک و انتقال حق واگذاری

محل در سال ۱۳۹۹ به ترتیب از ۵ درصد و ۲ درصد به ۱۰ درصد و ۴ درصد افزایش می‌یابد. (حذف شد)

۲- کلیه فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی، فرهنگی و هنری دارای مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مشمول ۵۰ درصد معافیت مالیاتی می‌باشند. (حذف شد)

۳- مناطق آزاد تجاری- صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی همانند سرزمین اصلی مشمول مالیات و عوارض قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند. معادل سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و روستاهای فاقد دهیاری‌ها از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد تجاری- صنعتی در اختیار مدیریت هر یک از مناطق قرار می‌گیرد تا انحصاراً برای توسعه زیرساخت‌ها و ارائه کمک‌های فنی و اعتباری برای واحدهای تولیدی همان منطقه به مصرف برسد. (حذف شد)

۴- در راستای ساماندهی معافیت‌های مالیاتی و رفع تبعیض مالیاتی و افزایش درآمدهای عدالت‌محور مالیاتی احکام ذیل برای عملکرد سال ۱۳۹۹ اصلاح می‌شود: (حذف شد)

- حکم تبصره‌های (۶ و ۷) ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوبه ۱۳۹۴

- حکم تبصره ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴

- احکام بخشودگی مالیاتی موضوع ماده ۱۴۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴

- مفاد ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم موضوع ماده ۳۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴

- حکم تبصره ۱۱ ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴

- احکام جزء بند (پ) ماده ۳۲ و بند (ب) ماده ۵۴ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

- ۵۰ درصد معافیت‌های مالیاتی حکم ماده ۱۳۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴

۵- در اجرای تبصره بند (الف) ماده ۲۳ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه به دولت اجازه داده می‌شود معافیت مالیات عملکرد و مالیات بر ارزش افزوده کالاهای صادراتی دارای پردازش کمتر مشتمل بر صنایع اولیه پتروشیمی، مواد معدنی فلزی آهنی و غیرآهنی تا مرحله تولید شمش (اعم از آلیاژی یا غیر آن) را مشروط به ایفای تعهدات بازگشت ارز، در سال ۱۳۹۹ به میزان ۵۰ درصد اعمال نماید. آیین‌نامه این ماده مشتمل بر کد **HS** کالاهای مشمول به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت صمت و

وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. (حذف شد - در حال حاضر عوارض گرفته می‌شود.)

۶- در معاملات پیمانکاری که کارفرما یکی از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری است، کارفرما موظف است همزمان با هر پرداخت، مالیات ارزش افزوده متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کند تا زمانی که کارفرما مالیات بر ارزش افزوده را به پیمانکار پرداخت نکرده باشد، سازمان امور مالیات کشور حق مطالبه آن را از پیمانکار یا اخذ جریمه دیرکرد از وی نخواهد داشت. (حذف شد)»^۱

□ ابهامات و ایرادات درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ از منظر کارشناسان

پس از ارائه لایحه بودجه ۱۳۹۹ توسط رئیس جمهور به مجلس شورای اسلامی، بحث و بررسی پیرامون جزئیات لایحه بودجه سال آینده به سرفصل مباحث کارشناسی در میان صاحب‌نظران و کارشناسان حوزه اقتصاد تبدیل شد. کارشناسان اقتصادی که از مدت‌ها پیش بر ضرورت اصلاح ساختار نظام بودجه ریزی در کشور تأکید و اصلاح نظام مالیات‌ستانی و توجه به ابزارهای متنوع آن را در بودجه، در کنار دیگر مؤلفه‌های اصلاح ساختار بودجه، مورد توجه قرار داده‌اند و براساس تجارب جهانی، تقویت درآمدهای مالیاتی را به عنوان مهم‌ترین و مؤثرترین روش تأمین منابع بودجه‌ای و جبران کسری بودجه عنوان کرده‌اند، پس از انتشار لایحه بودجه ۱۳۹۹، انتقادات فراوانی نسبت به سرفصل درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه اظهار داشته‌اند که برخی از آنها در جدول زیر آمده است:

ردیف	نام و نام خانوادگی / سمت	اظهار نظر	منبع و تاریخ
۱	موسی شهبازی غیاثی، کارشناس اقتصادی	محل افزایش درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ شفاف نیست و دارای ابهام است. با توجه به آنکه از یک‌سو، بندها و اجزاء درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه نسبت به سال گذشته تغییری نداشته است و از سوی دیگر، بررسی‌ها نشان می‌دهد درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده در سال‌های گذشته نیز به طور کامل تحقق پیدا نکرده است، مشخص نیست از کدام محل و با چه سازوکاری درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده برای سال آینده محقق خواهد شد؟ عدم تحقق این پیش‌برآورد که باعث می‌شود کسری بودجه دولت بزرگ‌تر شود، منجر به استقراض از بانک مرکزی خواهد شد که در نهایت اثرات تورمی بر جامعه تحمیل خواهد کرد.	مصاحبه اختصاصی پژوهش (۹۸/۱۰/۱۸)
۲	علی اصغر یوسف‌نژاد، عضو هیئت رئیسه مجلس	یکی از نقاط ضعف بودجه ۹۹ برآورد بیش از حد درآمدهای مالیاتی است. با توجه به شرایط اقتصادی، افزایش درآمدهای مالیاتی نسبت به سال گذشته با واقعیت‌های جامعه سازگاری و مطابقت ندارد و امکان تحقق آن برای سال ۹۹ با مشکل مواجه است.	خبرگزاری فارس (۹۸/۹/۲۲)
۳	محمد حسینی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس	اگرچه درآمدهای مالیاتی در سال ۹۹ افزایش پیدا کرده است اما باید دید این افزایش درآمد قابل وصول است و دولت سازوکار موردنیاز برای وصول آن را فراهم کرده است؟	خبرگزاری خانه ملت (۹۸/۹/۱۸)

۱. «۱۸ هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی که دولت از بودجه ۹۹ حذف کرد/ معافیت‌هایی که پابرجا ماند؛» خبرگزاری فارس؛ ۱۳۹۸/۹/۲۳

منبع و تاریخ	اظهار نظر	نام و نام خانوادگی / سمت	ردیف
خبر آنلاین (۹۸/۱۰/۱۶)	خوشبینانه است که بتوان گفت وضعیت اقتصادی آنچنان خوب می شود که بتوان این مقدار مالیات را افزایش داد؛ ... این اقدام دولت در حقیقت فشار به بخش تولید و قسمت های شفافی که مالیاتشان را می دهند، خواهد بود که نمی تواند مطلوب باشد و باید دید که در سال ۹۹ سرنوشت این اعداد به کجا خواهد رسید.	یحیی آل اسحاق، رئیس سابق اتاق بازرگانی تهران	۴
خبرگزاری تسنیم (۹۸/۱۰/۹)	سازوکار و بسترهای لازم برای تحقق درآمدهای مالیاتی به هیچ عنوان در کشور فراهم نیست، بنابراین بدون شک تحقق درآمدهای مالیاتی که در بودجه ۹۹ به آن اشاره شد، کار بسیار سختی است.	سید کاظم دلخوش اباتری، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس	۵
خبرگزاری ایسنا (۹۸/۱۰/۱۱)	مالیات، بهترین منبع درآمدی است اما لازم به ذکر است که مالیات ها نباید از قشر فعال جامعه بلکه از کسانی که تاکنون فرار مالیاتی داشته اند یا معافیت مالیاتی داشته اند باید اخذ شود. به عبارت دیگر، بحث ما گسترش مالیات هاست، نه افزایش آن ها. به عنوان نمونه، باید معافیت هنرمندان از مالیات لغو شود، زیرا ۱۰ درصد از آن ها درآمدهای خیلی بالایی دارند و طبیعی است که مشمول مالیات شوند.	علی بخشی، کارشناس اقتصادی	۶
مصاحبه اختصاصی پژوهش (۹۸/۱۰/۲۲)	در لایحه بودجه ۹۹ از طریق اصلاح برخی موارد از جمله کاهش معافیت های مالیاتی یا جلوگیری از فرار مالیاتی، امکان تقویت و تحقق درآمدهای مالیاتی فراهم می شد که متأسفانه این موضوع مورد غفلت واقع شده و افزایش درآمدهای مالیاتی بدون سازوکارهای جدید مالیات سستانی پیش بینی شده است که این امر منجر به کسری بودجه خواهد شد.	هادی ترابی فرد، کارشناس مالیاتی	۷
نود اقتصادی (۹۸/۱۰/۸)	گرچه دولت در لایحه بودجه سال آینده افزایش درآمدهای مالیاتی خود را پیش بینی کرده، ولی این هدف قابل تحقق نیست. در شرایطی که همه درها به روی بخش خصوصی کشور بسته است، پرداخت این حجم از مالیات در اقتصاد کشور ممکن نیست. مالیات باید بر درآمد تعیین شود نه بر درنیامد.	سیدرضی حاجی آقا- مبری، عضو هیئت نمایندگان اتاق ایران	۸
خبرگزاری فارس (۹۸/۱۰/۳)	تقریباً هیچ اصلاحات ساختاری در بودجه صورت نگرفته است، یعنی گسترش پایه های مالیاتی، جلوگیری از فرارهای مالیاتی، معافیت های مالیاتی، مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر مجموع درآمد، مالیات بر خانه های لوکس، مالیات بر سود کلان سپرده های بانکی، اینها هیچ کدامشان در لایحه بودجه نیامده است.	علی قربانی، عضو کمیسیون تلفیق مجلس	۹
قدس آنلاین (۹۸/۹/۲۳)	افزایش درآمدهای مالیاتی منطوبه ایجاد رونق در کسب و کار است. وقتی فضای کسب و کار خالی از رونق است انتظار دریافت مالیات غیرواقعی است.	حسین محمودی، اقتصاددان	۱۰
خبرگزاری تسنیم (۹۸/۹/۲۷)	مقدار تخصیص مالیات با وجودی که نسبت به قبل افزایش یافته اما به دلیل وضع مالی مردم تحقق پیدا نمی کند و اگر با افزایش مالیات فشار بیشتری به مردم وارد شود، مشکلات دیگری ایجاد می شود.	اکبر ترکی، نماینده فریدون شهر در مجلس	۱۱

□ جمع‌بندی

اصلاح نظام درآمدهای مالیاتی به منظور قطع وابستگی بودجه به نفت و ایجاد درآمدزایی پایدار، یکی از ارکان اساسی ساختار بودجه است که در طرح اصلاح ساختار بودجه سازمان برنامه و بودجه نیز به آن اشاره و تأکید شده است. همچنین، تحلیل‌ها و گزارش‌های یک سال اخیر مراکز پژوهشی و کارشناسی نیز حاکی از آن است که درآمدهای مالیاتی پایدارترین و مهم‌ترین ابزار درآمدزایی برای کشور است که می‌تواند جایگزین درآمدهای مالیاتی در بودجه شود. با این حال، مروری بر اجزاء درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹ نشان می‌دهد افزایش درآمدهای مالیاتی برای سال آینده بدون توجه به ابزارهای جدید مالیاتی از جمله حذف معافیت‌های غیرضرور، جلوگیری از فرار مالیاتی و گسترش پایه‌های جدید مالیاتی صورت گرفته است که این امر، تحقق درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده را با تردید مواجه می‌کند. از سوی دیگر، برآورد غیرواقعی از درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹، منجر به بزرگ‌تر شدن کسری بودجه دولت خواهد شد که اثرات آن بر مؤلفه‌های مختلف اقتصادی از جمله تورم نمایان خواهد شد. از همین رو، با توجه به شرایط تحریمی حاکم بر کشور و عدم تحقق پیش‌بینی درآمدهای نفتی در لایحه بودجه، ضروری است برای اصلاح درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۹۹، علاوه بر ایجاد سازوکاری به منظور جلوگیری از فرار مالیاتی، بحث اجرای مالیات بر خانه‌های خالی که تاکنون اجرا نشده است و همچنین ساماندهی معافیت‌های مالیاتی می‌تواند به تحقق درآمدهای مالیاتی منجر شود، به صورت جدی در دستور کار دولت و مجلس قرار گیرد.

